

Силабус курсу

Українська усна народна творчість (теорія і практика)

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Освітньо-професійна програма «Філологія»

Рік підготовки – 1, семестр – 2

Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна

Кількість кредитів – 3

Дні занять: згідно з розкладом

Консультації: згідно з розкладом

Мова викладання: українська

Керівник курсу

доктор філологічних наук, професор Лановик Мар'яна Богданівна

Контактна інформація: m-z@ukr.net

Опис дисципліни

Вивчення української усної народної творчості є основою розуміння процесів виникнення, розвитку і побутування усної словесності та писемної літератури, що постає на її ґрунті; а також основ національної культури у різних її виявах, національної картини світу, що відображається у всіх сферах знання.

Мета дисципліни «Українська усна народна творчість (теорія і практика)» – сформулювати уявлення про зародження, побутування та функціонування системи жанрів народної словесності у їх зв'язку з історичним розвитком та писемною літературою:

- розвинути здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

- розвинути здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями;
- вдосконалити здатність виконувати навчально-дослідні завдання; володіння науково-дослідними методами відповідного фахового спрямування. Формувати критичну обізнаність та інтелектуальну чесність.

- засвоєння основних знань про основні тенденції розвитку і своєрідність літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів української літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору. Розуміння основних проблем теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблем поетики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні;

- розвинути здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури;

- формувати здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем.

Предмет навчальної дисципліни – система українською усної народної творчості у синхронному та діахронному вимірах та у теоретичному функціонуванні.

Навчальний контент

Години			Теми	Результати навчання	Завдання
лекції	практичні	самостійна робота			
2	2	4	Тема 1. Фольклор і фольклористика. Усна народна творчість та художня література.	Розуміння і визначення фольклору як явища. Взаємодія УНТ та літератури. Осмислення світоглядних основ українського фольклору. Знання основних шкіл та напрямів фольклористики.	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.
2	4	4	Тема 2. Календарно-обрядова творчість	Розуміння походження та функціонування народної обрядовості. Аналіз циклів та жанрів фольклорних текстів календарної обрядовості.	Питання для обговорення, презентації, аналіз текстів.
2	2	4	Тема 3. Родинно-обрядова творчість	Знання системи родинної обрядовості, її основних циклів. Аналіз текстів та обрядів.	Питання для обговорення, аналіз програмних праць, текстів.
2	2	4	Тема 4. Український народний героїчний епос	Розуміння історичної основи розвитку жанрів героїчного епосу. Знання класифікацій та аналіз жанрів героїчного епосу	Питання для обговорення, презентації, аналіз текстів.
2	2	4	Тема 5. Українські народні балади	Осмислення жанрової своєрідності народних балад, їх класифікації. Тематичний аналіз основних сюжетів. Зв'язок жанру балади з художньою літературою.	Питання для обговорення, презентації, аналіз текстів.
2	4	6	Тема 6. Українські народні ліричні пісні	Жанрові ознаки ліричних пісень, їх класифікація. Аналіз народної та лірики та пісень літературного походження.	Питання для обговорення, презентації, аналіз текстів.
4	6	8	Тема 7. Українська народна проза	Розуміння специфіки та основ класифікації народної казкової та неказкової прози. Осмислення впливів історії та розвитку суспільства на трансформацію прозових жанрів. Зв'язок народної прози з художньою літературою.	Питання для обговорення, презентації, аналіз текстів.
2	2	2	Тема 8. Українська народна пареміографія	Розуміння художньої природи, жанрових різновидів та класифікації народних паремій.	Питання для обговорення, презентації, аналіз текстів.

2	2	2	Тема 9. Український дитячий фольклор	Розуміння особливостей побутування та класифікації жанрів УНТ, що побутують в дитячому середовищі. Аналіз поетики основних жанрів, мотивів та образів. Зв'язок з літературою та педагогікою.	
		22	Тема 10. Фольклорна практика	Набуття практичних навиків і вмінь збирання, класифікації, систематизації та аналізу фольклорних текстів	Збирання та систематизація фольклорного матеріалу, аналіз текстів.
20	26	64	Всього		

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК 01.	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
ЗК 05.	Самоосвітня. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 08.	Науково-дослідницька. Здатність виконувати навчально-дослідні завдання; володіння науково-дослідними методами відповідного фахового спрямування. Критична обізнаність та інтелектуальна чесність.
ФК 03.	Літературознавча. Знання про основні тенденції розвитку і своєрідність літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів української літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору. Розуміння основних проблем теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблем поетики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.
ФК 06.	Літературознавчо-критична. Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем.
	Програмні результати навчання
ПРН 1.	Дослідницький. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати та систематизувати. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних інноваційних методів. Знати й розуміти систему мови. загальні властивості літератури як мистецтва слова. історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов. що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності. Аналізувати мовні

	одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. Інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів. Знання основних бібліографічних покажчиків і пошукових систем, володіння прийомами бібліографічного опису різних джерел; сучасними методами і прийомами обробки інформації в галузі професійної діяльності. Мати навички участі в наукових та / або прикладних дослідженнях у галузі філології.
ПРН 2.	Комунікативний професійно-орієнтований. Застосовувати в професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні з урахуванням змістового наповнення.

Літературні джерела

Грушевський М. Історія української літератури: У 6-ти т., 9-ти кн. Т.1. Київ: Либідь, 1994. 392 с.

Колесса Ф.М. Фольклористичні праці. Київ: Наукова думка, 1970. 415 с.

Лановик М., Лановик З. Українська народна словесність. Навчальний посібник. Львів: Літопис, 2000. 614 с.

Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість: Підручник. Київ: Знання-Прес, 2001 (2003, 2004, 2005). 591 с.

Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість: теорія і практика (Матеріали до курсу). Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2019. 52 с.

Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Ред. Волков А., Бойченко О., Зварич І. та ін. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.

Літературознавча енциклопедія: У 2-х т. Автор-укладач Ковалів Ю. І. Київ: ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 608 с.; Т. 2. 624 с.

Літературознавчий словник-довідник. За ред. Гром'яка Р. Т., Коваліва Ю. І., Теремка В. І. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 752 с.

Руснак І.Є. Український фольклор: Навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 304 с.

Скуратівський В. Місяцелік. Український народний календар. Київ, 1993. 207 с.

Філоненко С.О. Усна народна творчість: Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 416 с.

Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму). Тернопіль: 1994. 480 с.

Політика оцінювання

- *Політика щодо дедлайнів та перескладання.* Роботи, які здано з порушенням термінів без поважних причин, буде оцінено на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модуля відбувається за наявності поважних причин.

- *Політика щодо академічної доброчесності.* Письмові роботи викладач перевіряє на наявність плагіату і допускає до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонено (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування (наприклад, у програмі MOODLE).

- *Політика щодо відвідування.* Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проєкту) навчання може відбуватися в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання

% від остаточної оцінки

Тема 1	5
Тема 2	10
Тема 3	5
Тема 4	5
Тема 5	5
Тема 6	10
Тема 7	10
Тема 8	5
Тема 9	5
Тема 10	30
Презентація	10

До силябусу додано такі матеріали:

- 1) навчально-методичний комплекс (лекційний матеріал, завдання для практичних занять, завдання для модульного контролю);
- 2) електронний навчально-методичний комплекс у системі MOODLE.